

YOKSULLUĞUN ÖNLENMESİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ: ISPARTA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yazar
HATİCE ÇAKIR

BİDGE Yayınları

**YOKSULLUĞUN ÖNLENMESİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ:
ISPARTA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

Yazar: HATİCE ÇAKIR

ISBN: 978-625-372-978-3

1. Baskı

Sayfa Düzeni: Gözde YÜCEL

Yayınlama Tarihi: 25.06.2025

BİDGE Yayınları

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının ve editörün yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Sertifika No: 71374

Yayın hakları © BİDGE Yayınları

www.bidgeyayinlari.com.tr - bidgeyayinlari@gmail.com

Krc Bilişim Ticaret ve Organizasyon Ltd. Şti.

Güzeltepe Mahallesi Abidin Daver Sokak Sefer Apartmanı No: 7/9 Çankaya /
Ankara

İçindekiler

GİRİŞ	4
Kalkınma Kavramı	5
Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı	7
Yoksulluk Kavramı	13
Yoksulluğun Ölçütü	17
Yoksulluğun Nedenleri.....	19
Yoksulluğun Sonuçları	21
Belediye Kavramı	24
Yoksullukla Mücadelede İngiltere'nin Uygulamaları	26
Yoksullukla Mücadelede İsveç'in Uygulamaları	31
Yoksulluğun Çözümünde Belediyeciliğin Rolü.....	34
Yoksullukla Mücadelede Isparta Belediyesinin Uygulamaları	44
SONUÇ	48
KAYNAKÇA	52

GİRİŞ

Günümüzde yoksulluk tüm dünya ülkelerinin üzerinde durduğu önemli bir sorundur. Bu nedenle yoksulluğun en az seviyede olması tüm bireylerin ortak gayesidir. Ülkelerin gayesi ise kalkınmayı sağlamak ve geliştirmektir. Ülkeler bu gayelerini gerçekleştirebilmek için bireylere yoksulluğu önleme gibi bireylerin istekleri doğrultusunda vaatlerde bulunmuşlardır. Bu vaatler yoksulluğu önleme ve kalkınmayı sağlama adı altında gerçekleştirilmiştir. Kalkınma uygulamalarının çevreyi tahrip etmesi nedeniyle çevreyi de hesaba katan bir uygulamanın gerekliliğine ihtiyaç duyulmuş ve bu ihtiyaca karşılık veren sürdürülebilir kalkınma uygulamaları gündeme gelmiştir. Bu çalışmada yoksullukla mücadelenin sürdürülebilir kalkınma stratejileriyle mümkün olduğu; belediyeler halka en yakın birimler olduğundan söz konusu stratejilerin geliştirilme ve uygulamalarının belediyeler tarafından yapılmasının daha etkili sonuçlar doğuracağı savunulmaktadır.

Ülkeler gelişme ve kalkınma istekleri doğrultusunda bir takım plan ve projeler geliştirmekte, geliştirilen projelerde de hedefler ortaya koymaktadır. Kalkınma hedefi de yoksulluğun azaltılması ve ülkenin gelişimini sağlamaktır. Ancak yoksulluğun önlenememesi, kalkınmanın sağlanamaması, kalkınmayı sağlamaya çalışırken çevrenin tahrip edilmesi gibi etkenler nedeniyle kalkınma projelerine olan güven ve inanç azalmıştır. Ülkeler, azalan bu güveni

geri kazanmak için çevreyi hesaba katarak yoksulluğu önleme ve kalkınma planları yapan bir proje olarak sürdürülebilir kalkınma projesini sunmuşlardır. Çalışmada ülkelerin yoksulluğu önleme planlarından çevreye birincil önceliği vererek yoksulluğu önleme ve kalkınma planı yapılmasına kadar geçen süreçte oluşturulan stratejiler ve Isparta Belediyesinin yoksullukla mücadelesindeki faaliyetlerine yer verilmektedir.

Kalkınma Kavramı

Kavram olarak kalkınma ve büyüme kavramları çok sık karıştırılan iki kavramdır. Bu karışıklığı önlemek için öncelikle farklı sözlüklerden kalkınma kavramlarının tanımına yer verilecek daha sonra arasındaki fark açıklanacaktır. TDK'nin değişikliklerine uygun olarak hazırlanan Türkçe sözlükte kalkınma kavramı; bir ülkenin ekonomik ve toplumsal yönden gelişmesi olarak tanımlanmaktadır (Kaçmaz, 2007:200). Sosyal bilimler sözlüğüne bakıldığında kalkınma; ekonominin yanında sosyal, siyasal ve kültürel göstergelerde de ilerleme kaydetmek olarak tanımlanmaktadır (Demir ve Acar, 2020:162). Kamu Yönetimi Sözlüğünde yer alan kalkınma kavramına bakıldığında; ülkenin iktisadi, sosyal ve politik faktörlerinin gelişerek insan hayatının her durumda gelişmesi ve gün geçtikçe toplumdaki sosyal yaşamın iyileşmesidir. Yani kalkınma durumu, rakamlarla ifade edilen iktisadi gelişmeyi aşarak sosyal değişimleri de kapsamaktadır (Parlak, 2011:419). Ekonomi Terimler Sözlüğünde kalkınma

kavramı; ekonomide arz ve Gayri Safi Milli Hasıla'nın (GSMH) artmasıyla, toplumsal, kültürel, ekonomik her türlü yapının gelişmesi olarak tanımlanmıştır (Memur-sen, 2016:58). Ansiklopedik Çevre Sözlüğü ise kalkınma kavramını; ülkelerin ve toplulukların ekonomik, toplumsal, kültürel ve çevresel şartlarında gerçekleşen dengeli iyileşme süreci olarak tanımlamaktadır (Ansiklopedik Çevre Sözlüğü, 2001:197). Ekonomi Sözlüğünde büyüme kavramı; bir ülkedeki gereksinimleri giderecek olan araç ve kaynaklardaki çoğalma olarak tanımlanmaktadır (Eğilmez, 2022). O halde büyüme kavramı üretimin ve kişi başına düşen gelirin arttırılmasını ifade ederken kalkınma kavramı üretimin ve kişi başına düşen gelirin arttırılmasını da kapsayarak yaşam kalitesi gibi refahı arttırıcı diğer değerlere de önem vermektedir (Pearce vd., 1998:58).

Kalkınma kavramının popülarite kazanma süreci II. Dünya Savaşı sonrasında başlamıştır. Sömürgeciliğin azalmaya başladığı II. Dünya Savaşı sonrasında modernleşme kavramı yerini kalkınma kavramına bırakmıştır. Dolayısıyla kalkınma kavramı sömürü ilişkilerini meşrulaştırmanın bir aracı olarak ortaya atılmıştır (Kayıkçı, 2012:10). Sermaye birikimi eksikliği ekonomik büyümenin ve kalkınmanın önünde engel olarak görülmüş, bu engeli ortadan kaldırmak için ulusal olarak devlet müdahalesinin, ulusüstü olarak da kurum ve kuruluşların gerekliliği ortaya çıkmıştır (Türkey,1995:194). Bu gereklilik sonucunda Bretton Woods Ekonomik Zirvesiyle, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve buna bağlı kuruluşlar kurulmuş, Birleşmiş Milletlerin 1960'lı

yılları kalkınma on yılı ilan etmesiyle de kalkınma kavramı popülarite kazanmış hatta insan hakkı olarak savunulmaya başlanmıştır (Kayıkçı:11). Kalkınma kavramının popülaritesi 70’li yıllara kadar devam etse de 70’li yıllarda ekonomik büyüme hızının kalkınmayı beraberinde getirmediği ve büyüme hızının insan ve  evre üzerinde olumsuz etkiler yarattığı gözlenince kalkınma kavramına olan güven de azalmıştır ( akmak, 2003:57). Özellikle 70’li yıllardan sonra kalkınmanın açlık, işsizlik ve yoksulluk gibi temel sorunların çözümüne katkı sağlayamaması nedeniyle kavram sorgulanır hale gelmiş, 80’li yılların başında da bu nedenlere küresel ekonomik krizin de eklenmesiyle alternatif arayışlarına gidilmiştir (Kayıkçı, 2012:12). Bu alternatiflerin i inden ise kalkınma düşüncesinde değişikliğe gidilmesi seçilmiş, kalkınma kavramı yerine sürdürülebilir kalkınma kavramı ortaya konulmuştur.

Politika araçları olan kuramlar sorunların çözümünde yetersiz kaldığı için kalkınma kuramına olan güven azalarak yeni arayışlara geçilmiştir. Bu arayışlar sonucunda çevreyi de gündeme alarak kalkınmayı sağlayan sürdürülebilir kalkınma kavramı gündeme gelmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı

Dünya  evre ve Kalkınma Komisyonunun Brundtland raporunda sürdürülebilir kalkınma kavramı ilk kez bugünün ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını giderme hakkını elinden almadan gideren kalkınma türü ifadeleriyle açıklanmıştır (Türkiye

Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı). Sürdürülebilir kalkınmanın amacı, iktisadi kalkınmayı, toplumsal ve ekolojik dengenin korunmasıyla uzlaştırmaktır (Eur- Lex Access to European Union Law). Sosyal bilimler sözlüğünde ise sürdürülebilir kalkınmanın tanımı iki şekilde yapılmıştır. Bunlardan ilki; bizden sonraki nesillerin öz gereksinimlerini karşılayabilmelerini riske atmadan, günümüzün gereksinimlerini gideren kalkınma tanımıdır (Demir ve Acar, 2020:277). İkinci tanım ise; aşırı kullanımı, kimyasal artışı ve kirliliği en az seviyede tutarak, doğal çevrenin kendini yenilemesini engellemeyen, doğal kaynakların yerine yenilerini ikame ederek gelecek kuşakların söz konusu kaynaklardan tamamen yoksun olmasını engelleyen, böylece kuşaklar boyu kendi kendisini sürekli yenileyebilen kalkınma olarak yapılmıştır (Demir ve Acar, 2020:278). Görüldüğü üzere, tanımlardaki ifadeler farklı olsa da ortaya çıkan anlam aynıdır. Sürdürülebilirliği oluşturan; ekonomi, çevre ve toplum olmak üzere üç bileşen vardır. Bu bileşenler ayrı ayrı ele alındığı zamanlarda sorunların çözümünde etkili olamamıştır. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınma kavramı bu bileşenleri eş zamanlı olarak ele almayı amaçlamaktadır (Ozmehmet, 2008:3). Bu bileşenleri eş zamanlı uygulayabilmek amacıyla uluslararası toplantılar düzenlenmiş ve bu toplantılarda birtakım amaçların gerçekleştirilmesi için bazı kararlar alınmıştır.

Alınan kararlara bakıldığında sürdürülebilir kalkınmanın amaçlarının, Gündem 21'in de amaçları arasında olduğu görölmektedir. Daha açık bir ifadeyle Gündem 21'in amaçları

sürdürülebilir kalkınmanın amaçlarını da kapsar. Bu ifadeler Yerel Gündem 21 belgesinin içindekiler kısmına yer verilen tabloya (bkz. Tablo: 1) bakılınca daha iyi anlaşılacaktır.

Tablo 1: Gündem 21 Orijinal Belgesinin İçindekiler Kısmı

BÖLÜM I. TOPLUMSAL VE İKTİSADİ ALANLAR
Gelişmekte Olan Ülkelerde ve İlgili Ülkelerde Sürdürülebilir Kalkınmayı Hızlandırmak İçin Ulusüstü İşbirliği- İç Politikalar
Yoksullukla Olan Mücadele
Değişen İstihlak Kalıpları
Toplumsal İstatistikler (Demografi) ile Sürdürülebilirlik
İnsanın Sağlık Koşullarının Muhafazası ve Geliştirilmesi
Sürdürülebilir İnsan Yerleşimi Gelişiminin Desteklenmesi
Hüküm Verme Sürecine Çevre ve İlerlemenin Entegre Edilmesi
BÖLÜM II. KALKINMA KAYNAKLARININ MUHAFAZASI VE İDARESİ
Gaz Yuvarının Muhafazası
Arazi Vasıtalarının Krokisi ve İdaresine Entegre Yaklaşımı
Orman Alanlarının Azalması ile Savaş
Kırılgan Canlılar Topluluğunun İdaresi: Sahra ve Kuraklıkla Savaş
Kırılgan Canlılar Topluluğunun İdaresi: Sürdürülebilir Dağ Gelişimi
Sürdürülebilir Tarımsal ve Kır Kalkınmasının Desteklenmesi
Dirimsel Yel pazenin Korunması
Biyo-teknolojinin Çevreye Saygılı İdaresi
Anadenizlerin Müphem ve Yarı Müphem Denizler İçeren Her Türlü Deniz ve Kıyıların Muhafazası, Meydanlar ve Yaşayan Menşelerin Muhafazası, Ölçülü Tüketimi ve İlerlemesi
İçilebilen Su Menşelerinin Niteliğinin ve Arzının Muhafazası: Entegre Yaklaşımların Uygulanması Su Menşelerinin İlerlemesi, İdaresi ve Kullanımı
Yasa Dışı Uluslararası Kimyasalların Önlenmesi de Dâhil Olmak Üzere Toksik Kimyasalların Çevreye Duyarlı Yönetimi, Zehirli ve Tehlikeli Ürün Trafığı
Tehlikeli Atıkların Çevreye Duyarlı Yönetimi
Katı Atıkların ve Kanalizasyonla İlgili Konuların Çevreye Duyarlı Yönetimi
Radyoaktif Atıkların Güvenli ve Çevreye Duyarlı Yönetimi
BÖLÜM III. ÖNEMLİ KÜMELERİN İŞLEVİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
Sürdürülebilir Adil Kalkınmaya Yönelik Bayanlara Yönelik Küresel Eylem
Sürdürülen Kalkınmada Çocuk ve Gençler
Mahalli Halkın ve Toplumun Rolünün Tanıtılması ve İyileştirilmesi
Sivil Toplum Kuruluşlarının Görevinin İyileştirilmesi: Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ortaklıklar
Gündem 21'i Destekleyen Yerinden Yönetimlerin İcraatleri
İşçi Statüsündekilerin ve Sendikaların Görevlerinin İyileştirilmesi
Endüstrinin Görevinin İyileştirilmesi
Bilime ve Teknolojiye Dayalı Topluluklar
Ziraatçilerin Görevlerinin İyileştirilmesi
BÖLÜM IV. İCRAAT VASITALARI
Finansa Bağlı Menşeler
Çevreye Duyarlı Teknoloji Değişimi, Ortaklık ve Sığa İyileştirme
Sürdürülebilir Kalkınmanın İyileştirilmesine Yönelik İlim
Halkı Bilinçlendirmeyi ve Eğitimi Teşvik Etme
Gelişmekte Olan Ülkelerde Sığa İyileştirmeye Müteveccih Ülkesel Düzenekler ve Ulusüstü Ortaklık
Ulusüstü Kurumlarla Revizeler
Ulusüstü Yasal Vasıtalar ve Düzenekler
Hüküm Verme Bilgileri

Gündem 21 belgesinin birince bölümünde insanlığın yokluk, açlık, sefalet ve ekosistemin bozulmasıyla karşı karşıya olduğu ama yine de bunların giderilmesinin ve ekosistemin iyileştirilmesinin mümkün olduğu fakat hiçbir ülkenin bunu tek başına başaramayacağı, yalnızca birlik içinde başarılabilceği anlatılarak sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığa çağrı yapılmıştır. Gündem 21'in başarılı olabilmesi hükümetlere ve uluslararası iş birliğine bağlanmıştır; hükümetlerin, ulusal stratejilerle, plan ve programlarla hedefe ulaşacağına inanılmıştır. Hatta hükümetler ve uluslararası iş birliği kadar halkın ve sivil toplum kuruluşlarının da önemi vurgulanmıştır.

İkinci bölümünde tüm enerji kaynaklarının atmosfere ve insan sağlığına duyarlı şekilde kullanılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bu kapsamda; yenilenebilir enerji kaynakları ve daha verimli enerji üretimi sağlanmalıdır. Ekonomik olarak uygulanabilir, çevreye duyarlı enerji geliştirmede iş birliği yapılmalıdır. Güç sistemlerinin rehabilitasyonuna ve modernizasyona özellikle dikkat edilmelidir. Kurumsal, bilimsel, planlama ve yönetim kapasiteleri geliştirilmelidir. Olumsuz etkileri en aza indiren teknolojilerin geliştirilmesi teşvik edilmelidir. Ulusal, yerel ve alt bölgesel düzeyde eğitim ve farkındalık artırma programları teşvik edilmelidir gibi önerilerde bulunulmuştur.

Üçüncü bölümde; başlıca grupların rolünün güçlendirilmesinin, taraflarca kabul edilen politikaların etkin bir

şekilde uygulanması için son derece önemli olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınmanın başarılı olması için karar alma süreçlerine katılımın fazla olması gerektiği gibi düşünceler ifade edilmiştir.

Dördüncü bölümde; çevre ve kalkınma konusunda bütünlük sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Buna göre en önemli hedef ekonomik büyümenin sağlanması ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasıdır. Yoksul ülkelerin sürdürülebilir kalkınmalarını sağlamak için bölgesel ve alt bölgesel kalkınma bankaları oluşturulmalıdır. Düşük ve orta düzeyde gelirli, gelişmekte olan ülkelerin borç sorunlarına kalıcı çözümler getirilmeli ve bu ülkelerin ihtiyaçları karşılanmalı, en yoksul ağır borçlu ülkeler için de borç indirimleri uygulanmalıdır. Ulusal politikalar yatırımı teşvik etmeli, yabancı yatırım ve teknoloji transferleri harekete geçirilmelidir gibi önerilerde bulunulmuştur.

Ayrıca teknolojilerin de sürdürülebilir kalkınmayı sağlayarak yoksulluğun azaltılmasında büyük rol oynayacağı ifade edilmektedir. Buna göre; çevreye duyarlı teknolojiler, çevrenin daha az kirlenmesini sağlayarak çevreyi korur dolayısıyla sürdürülebilirliği sağlar. Çevreye duyarlı teknolojiler sayesinde daha az atık ortaya çıkacak çıkan atıkların da daha fazlası geri dönüştürülecek, böylece kaynakların etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır. Bu teknolojiler kaynak ve kapasite geliştirilmeye de fayda sağlayacaktır.

Gündem 21'in ana konusu olan sürdürülebilir kalkınmada; kuramların da etkileri görülmektedir. Bu nedenle çalışmada başlıca sürdürülebilir kalkınma kuramlara da yer verilmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın kuramlarına baktığımızda ise Statükocular, Reformcular ve Dönüşümcüler olmak üzere üç temel yaklaşımla ele alındığı görülmektedir (Yıldız, 2019:51).

Tablo 2: Sürdürülebilir Kalkınmada Temel Alınan Yaklaşımlar

Statükocular	Reformcular	Dönüşümcüler
Sürdürülebilir kalkınmanın mevcut yapının içerisinde de gerçekleştirilebileceğini savunurlar. Yani mevcut yapıyı koruma eğilimindedirler.	Sürdürülebilir kalkınmanın mevcut yapıdaki bazı iyileştirmelerle gerçekleştirilebileceğini savunurlar. Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesinin önündeki en büyük engel; toplumdaki bilgi eksikliği olarak görülür. Engelleri aşmada; hükümet reformları, teknoloji, kaliteli bilim ve bilgi anahtar olarak görülmektedir.	Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi için köklü bir değişimin zorunlu olduğunu savunurlar. Toplumun doğa ile ilişkisi temel sorun olarak görülmektedir. Daha fazla üretim ve tüketime dayanan kapitalist sistemi değiştirmeden sürdürülebilir kalkınmanın başarılı olamayacağını düşünürler.

Kaynak: Yıldız, 50-56 sayfaları arasından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 2'de yer verilen ve sürdürülebilir kalkınmada temel alınan statükocu, reformcu ve dönüşümcü yaklaşımlar, sürdürülebilir kalkınmanın önündeki engellere odaklanarak bu engellerin giderilmesi noktasında eleştiri ve önerilerde bulunurlar. Örneğin statükocu yaklaşım sürdürülebilir kalkınmanın, güncel yapıda da sağlanabileceğini savunurken, reformcu yaklaşım sürdürülebilir kalkınmanın başarılı olması için kısmi değişikliklerin gerekli olduğunu savunarak bilgi eksikliğini sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en büyük engel olarak görürler. Dönüşümcüler ise köklü bir değişimin şart olduğunu savunurlar ve

kapitalizmi sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en büyük engel görürler. Kavramların bilinmesi konunun anlaşılması ve çözüm önerilerinin etkili olması açısından önemli olduğundan çalışmada yoksulluk kavramına da yer verilmektedir.

Yoksulluk Kavramı

Sosyoloji sözlüğünde yoksulluk en genel anlamıyla; maddi kaynaklardan veya kültürel kaynaklardan mahrum kalınması olarak tanımlanmıştır (Marshall, 1999:825). Sosyal bilimler sözlüğünde daha özele indirgenmiş tanımına bakıldığında; sefalet ve fakirlik anlamlarına da gelen yoksulluk kavramı, bir maşerin veya maşerdeki bir bölümün kazanç seviyesinin, mutavassıt dirlik seviyesinin oldukça aşağısında kalarak, eğitim-öğretim, sıhhat, tahaffuz, beslenme ve kıyafet gibi zaruri gereksinimlerini bile gideremeyecek kadar kötü durumda olması şeklinde tanımlanmaktadır (Demir ve Acar, 2020:320). Friedmann yoksul olmayı; insanların erişim eksikliği, siyasi gündem eksikliği, geçim kaynaklarının eksikliği ve otoriteye pasifçe boyun eğme olarak tanımlamaktadır (Friedman, 1996:165). Yoksul olmanın nedenleri; yabancı işçi kabulünün fazla olması, para yönetiminin eksikliği, devletin okullaşmayı sağlama zorluğu, sağlık hizmetlerinin yetersiz olması, kötü şans, kader, insan doğası, dış güçler, bireycilik, mücadele etmemek, hastalık ve bedensel engel, eğitim eksikliği olarak sıralanabilir (Nasser, 2002, 107). Bu tanımlardan sonra yoksulluk daha özele indirgenerek;

mutlak yoksulluk, göreli yoksulluk ve insani yoksulluk şeklinde daha detaylı incelenmiştir.

Mutlak yoksulluk; bir toplumda yaşanan kişinin ya da hane halkının hayatını somut bir şekilde idamesi için lazım, minimum yaşam düzeyine bile sahip olmamasıdır (Yaşar ve Taşar, 2019: 121). Bir başka tanıma göre; fiziksel olarak sağlıklı bir şekilde yaşamak için karşılanması zorunlu olan ihtiyaçlar şeklinde tanımlanmıştır. Sosyal bilimler sözlüğündeki tanıma göre ise bireylerin en temel beslenme, barınma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanamama durumudur (Demir ve Acar, 2020:210). Kamu yönetimi sözlüğündeki tanıma bakıldığında ise en düşük yiyecek, giyinme, barınma ve sağlık standartlarını sağlamak için gerekli olan asgari ihtiyaçları ifade eden yoksulluk şeklinde tanımlanmıştır (Parlak, 2011:544).

Görelî yoksulluk; Yoksul kişi ile sıradan bir kazancı olan kişi arasındaki, kazanç kaynaklarındaki fark şeklinde tanımlanmaktadır (Yaşar ve Taşar,2019:121). Sosyal bilimler sözlüğünde, toplumun farklı kesimlerinin sahip olduğu kullanılıp tüketilebilir mal veya hizmet miktarının toplam rakamsal değeri itibariyle birbirinden farklı olmasına karşın diğeriyle karşılaştırılınca yoksul kabul edilmeleri olarak tanımlanmıştır (Demir ve Acar, 2019:123). Kamu yönetimi sözlüğünde ise bir toplumun çoğunluğunun yaşam standartları referans alınarak tanımlanmış yoksulluk olarak tanımlanmaktadır (Parlak, 2011:278).

İnsani yoksulluk; bireylerin insanca yaşamak için gerekli olan koşullara sahip olamaması olarak tanımlanmaktadır (Aktan, 2002:1). Bir başka tanıma göre ise eğitimsizlik, sağlıksız öğün, ortalama yaşam süresinin az olması başta olmak üzere diğer sağlık durumlarından mahrum olmak, beşeri kökenli ihtiyaçlardan yararlanamamak şeklinde tanımlanmaktadır (Bektaş ve Özgülnar, 2022). Dolayısıyla insani yoksulluk, elde edilen gelirle ilişkilendirilmeden, insanın yaşamını kaliteli ve sağlıklı bir şekilde idame ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu koşullara ve hizmetlere sahip olamaması olarak tanımlanır. Yoksulluğun bu çok boyutlu tanımlarından sonra yoksulluk kuramlarına da yer vermek faydalı olacaktır. Yoksulluk kuramları; işlevselci yoksulluk, marksist yoksulluk ve bağımlılık okulunun yoksulluk kuramı olarak üçe ayrılır. Daha iyi anlaşılacağı düşünüldüğü için tablodan yararlanılarak bu kuramlara yer vermek daha yerinde olacaktır.

Tablo 3: Yoksulluk Kuramı

İşlevselci Yoksulluk Kuramı	Marksist Yoksulluk Kuramı	Bağımlılık Okulunun Yoksulluk Kuramı
Yoksulluğun nedeni bireyin kendisi olarak görülür. Yoksul insanlar beceri ve yetenek ve ahlaki yönden eksik olarak görülmektedir. Yoksulluğun dört fonksiyonu vardır. Bu fonksiyonlar; ekonomik, siyasi, sosyal ve estetik fonksiyonlardır. Yoksulluğun ekonomik fonksiyonu; az gelirle emek verirler ve geliri iyi durumda olanların uğraşmayacağı berbat işleri görürler. Yoksulluğun sosyal fonksiyonu; bu yoksullar toplum kurallarının dışına çıkan yoksullardır, ayrıca durumu iyi olanların yaptığı hayırlara da gösteriş olarak bakılır. Yoksulluğun estetik fonksiyonu; kendilerinden üstteki tabakalar için ürün arz ederler. Yoksulluğun siyasi fonksiyonu; bazı siyasi görüşler, politik grupların kendisini göstermesi için yoksulları kullanarak siyaset yapmalarına imkân sağlar.	Yoksulluğun nedeni birey haricinde var olan toplumsal etkenler olarak görülür. Yoksulluğun ortaya çıkmasındaki tüm suç kapitalizm olarak görülür. Kaynakların adil bir şekilde dağıtılmaması nedeniyle, çalışanların yoksul olduğu savunulur. İşlevselcilerin tersine yoksulluğun nedeni birey değil, toplum olarak görülür, dolayısıyla başarısız olan birey değil toplumdur.	Neo-marksistler olarak bilinen bağımlılık okulu savunucularına göre, yoksulluk dış etkenlere bağlıdır. Marksist kuramda bireyin dışındaki etkenler, yoksulluk sebebiyken, neo-marksist kuramda fakir bir coğrafya, durumu görece daha iyi olan coğrafyadaki ülkelere düşkünlüğünden fakirdir görüşü hakimdir. Gelişmiş ülkeler merkez konumundayken, az gelişmiş ülkeler çevre konumundadır. Marksist kuramla örtüştüğü görüş; fakirliğin kişisel bir olay olmadığıdır.

Kaynak: R. Burcu Demirtürk vd., “Yoksulluk Düzeyinin Modellenmesi Üzerine Bir Araştırma”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 2011, s.35-36.

Tablo 3’te yer alan işlevselci yoksulluk kuramı da Marksist yoksulluk kuramı da bağımlılık okulunun yoksulluk kuramı da yoksulluğun ortaya çıkmasında ve analiz edilmesinde önemli noktalara dikkat edilmesini sağlar. Bu analizlerde işlevselci yoksulluk kuramı bireye odaklanılmasını sağlarken Marksist

yoksulluk kuramı topluma odaklanılmasını sağlar, bağımlılık okulunun yoksulluk kuramı ise dış etkenlere (ülkenin gelişmişlik düzeyi gibi) odaklanılmasını sağlar. Çözümler de bu çerçevede üretilir.

Birleşmiş Milletler Örgütünün, sürdürülebilir kalkınma belirtkeninde, yoksulluğun yaygın ve büyük olan yelpazeyi kapsamaması nedeniyle, yoksulluk kavramı; kazanç, oransızlık, güç, sıhhat, hayat niteliği gibi alt başlıkları olan bir üst başlık olarak incelenmiştir. Dolayısıyla yoksullukla doğrudan bağlantılı olarak görülmemesine rağmen ilişkisi olduğu bilinen politikalar da vardır (Özgenç, 2010:122). Bu politikaların oluşturulması ve uygulanmasında belediyelerin rolü büyüktür.

Yoksulluğun nasıl ölçüldüğüne, nedenlerine ve sonuçlarına yer vermek konunun anlaşılması açısından fayda sağlayacaktır. Yoksulluğun nasıl ölçüldüğüne, bir başka ifadeyle kimlerin hangi şartlarda yoksul kabul edildiğine, bu yoksulluğa neyin sebep olduğuna ve sonuçlarına hâkim olmadan, belediyelerin bu konudaki girişimleri tam anlaşılmayacağı için yoksullukla ilgili temel bilgilere yer vermek yerinde olacaktır.

Yoksulluğun Ölçütü

Kalitesiz, alt sosyal statülü, yeterli güvenliğe sahip olmayan ve sağlıklı çevre koşullarında yaşamını sürdüren, kötü beslenen, daha az yaşam beklentisine sahip olan, adalet, eğitim, sağlık, alt yapı gibi temel hizmetlerden oldukça az yararlanabilen, düşük nitelikli

işler yapmaya mecbur kalan ya da uzun süredir işsiz olan kişiler yoksuldur (Dericioğulları Ergün, 2022). Bir başka ifadeyle; yeme-içme, kıyafet alma, korunma, sıhhat, muvasala, öğretim durumu gibi kişinin yaşamını devam ettirebilmesi için mecburi olan giderlere gücü yetmeyen kişiler yoksul olarak kabul edilmektedir (Çakmakçı ve Sağıroğlu Hukuk Bürosu, 2022).

Yoksulluk; İnsani Yoksulluk Endeksi ve Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi gibi araçlar yardımıyla ölçülebilmektedir. İnsani yoksulluk endeksi; Birleşmiş Milletlerce yayımlanmış İnsani Gelişme Raporlarında gelişmekte olan ülkeler için ve gelişmiş ülkeler için tek tek hesaplanan bir endekstir. Gelişmekte olan ülkeler için ölçülen İnsani Yoksulluk Endeksi; kırk yaşından daha küçük nüfusun %'si, kıraat ve tahrir bilmeyen nüfusun %'si, pak tüketme suyuna erişemeyen nüfusun %'si, basit sıhhat olanaklarından yoksun nüfusun %'si, 5 yaşın altında olan ve yeterli beslenemediği için zayıflığı ciddi dereceye ulaşmış çocukların nüfus %'sinden oluşmaktadır (Koç, 2022). Türkiye'de 40 yaşın altındaki nüfus oranı 9.3'tür. Toplam nüfusun %16'sı okuma yazma bilmemekte, %50'si tüketme suyuna erişememektedir. 5 yaşından küçük olup gerektiği kadar beslenemediği için zayıf düşen nüfus ise %10'ları bulmaktadır (Aktan, 2002:2). Basit sıhhat hizmetlerine erişemeyen kimse ise neredeyse yer almamaktadır.

Gelişmiş olan ülkeler için hesaplanan İnsani Yoksulluk Endeksi ise; 60 yaşından küçük nüfusun %'si, işlevsel olarak kıraat

ve tahrir bilmeyen nüfusun %'si, kazanç yoksulluğu seviyesi düşük olan nüfusun %'si ve kesiksiz vadeli istihdam %'sinden oluşmaktadır (Koç, 2022). Gelişmiş ülkelerin başında gelen ABD'de 60 yaşından küçük nüfus %12.4, işlevsel olarak kıraat ve tahrir bilmeyen nüfus %20.7, kazanç yoksulluğu seviyesi düşük olan nüfus %17.3'tür (Aktan, 2002:4).

Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi ise; insanların ciddi yoksunluklarını, bu yoksunluğun tesirini ve yoğunluğunu göstermek için tasarlanmış bir ölçüdür (Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi, 2022). Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi; dirlik rutini, sıhhat ve öğretim faktörlerinin evin bireyler seviyesinde oluşan yoksunlukları açıklar ve yoksul olan bu bireylerin ortalamasıyla yoksul evlerdeki yoksunlukları ifade etmektedir.

Yoksulluğun Nedenleri

Bir sorunun nedenlerini bilmek sorunun çözümünde önemli rol oynamaktadır. Çalışmada yoksulluğun nedenlerine farklı perspektiflerden bakılarak, yoksulluğun nedenleri oldukça geniş açılardan görülecektir.

Yoksulluğun nedenleri eğitim kapsamında incelendiğinde; eğitim seviyesinin yükseltilmesi iktisadi ve sosyal kalkınmaya katkı sağlayacağından, eğitim seviyesinin düşmesi ya da eğitimden yararlanamama durumu kalkınmaya engel olacak, bu da yoksulluğu doğuracaktır (Gencer, 2019:10). Daha açık bir ifadeyle; eğitimin artması istihdamı arttırırken düşmesi nitelikli iş gücünü azaltacaktır.

Bununla birlikte işler kaliteli yapılmayacak bu da kalkınmaya engel olacaktır. Eğitimin en büyük katkılarından biri de teknolojinin gelişmesinde başat rol oynamasıdır. Teknolojinin gelişimi de sürdürülebilir kalkınmaya olumlu etki yapacağından eğitimsizlik sürdürülebilir kalkınmayı da sekteye uğratacak dolayısıyla yoksulluğa neden olacaktır.

Yoksulluğun nedenlerine işgücü kapsamında bakıldığında; uzun saatlerde düşük ücretlere çalışmanın da yoksulluğun en önemli nedenlerinden biri olduğu görülmektedir. Kaynak eksikliği kapsamında bakıldığında; ülkedeki kaynakların eksik olması yatırımları da azaltacağından, yatırımı olmayan ülkenin ekonomik geliri de kısıtlanacak, dolayısıyla yoksulluk artacaktır. Tarihsel kapsamda bakıldığında; ülkelerin önceden yapmış olduğu anlaşmalar nedeniyle ülkeye yatırım yapılamaması ya da birtakım yükümlülükler altına girilmesi ülkenin yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Yoksulluğun nedenlerine göç kapsamında bakıldığında; bir ülkeden başka bir ülkeye göç eden ya da sığınan kişiler, göç ettikleri ya da sığındıkları ülkenin ekonomik bir masraf yapmasını gerektirmektedir. Göç edilen ya da sığınılan ülkenin mülteci, sığınmacı ya da yabancıların eğitim, sağlık, barınma gibi masrafları da ülkeye ekonomik bir yük getirmektedir. Göç konusuna iç göçler kapsamında bakıldığında; Türkiye’de belirgin olan kırdan kente göç, kırdaki tarım ekonomisinin zayıflamasına ve hayvancılığın azalmasına neden olarak kırdaki yaşayan insanları kısmi olarak

yoksullaştırmaktadır (Açıkgöz ve Yusufoglu, 2012:96). Yine aynı şekilde iç göçler dengesiz bir şekilde gerçekleştiği durumlarda, kırdan kente göç artmakta, nüfus kentlerde yığılmakta ve kentte işsiz sayısı artmaktadır. Kırdan ise çalışacak işçi bulunamadığından dengesiz dağılım nedeniyle yoksulluk hâkim olmaktadır.

Yoksulluğun nedenlerine küresel ve dış anlaşmazlıklar kapsamında bakıldığında; kaynakların adil olmayan bölüşümü varsılları iyice varsıl, alt kesimdeki dezavantajlı kesimleri ise daha fakir hale getirecektir (Açıkgöz, 2012:78). Ülkenin savaşa mücadele etmesi ise ülkeyi, dolayısıyla kişileri yoksullaştıracaktır. Yoksulluğun nedenlerine ekonomik nedenler kapsamında bakıldığında; enflasyonun artması ve paranın değer kaybetmesi yoksulluğa sebebiyet verdiği görülmektedir.

Yoksulluğun Sonuçları

Yoksul çiftçilerin, yaşamlarını idame ettirebilmek için gelir sağlamak amacıyla az miktardaki tarım topraklarını ya da ormanları gereğinden fazla, özensiz ve verimsiz kullanmaları, tarım alanlarının ve ormanların tahrip edilmesine neden olmaktadır. Bu da çevresel bir sorun oluşturmaktadır (Şenses, 2006:156). Yoksulluğun nedenlerinden olan göç olgusu da göç edilen yerlerde plansız kentleşme ve gecekondulaşma gibi çevresel sorunlarına neden olmaktadır.

Yoksulluğa bağlı olarak, yeteri kadar gıda alamayan kişilerin daha çabuk rahatsızlandığı, muafiyet düzeneğinin iyi

işlemediği, adale kuvvetinin yetersiz kaldığı, işyerinde istihsal bulunamadıkları, ruhsal bozuklukların arttığı ve hayattan isteklerinin olmadığı görülmektedir. Bu nedenle içinde bulundukları yoksul durumdan kurtulmaları da zorlaşmaktadır (Güler, 2015:36). Aynı zamanda bütün bu sayılan rahatsızlıkların tedavisi ekonomik bir yük de getirmektedir. Yoksulluğun, dolayısıyla yeterli beslenememenin etkileri çocuklara da yansımaktadır. Yoksul olan çocuklarda hiddet, kırgınlık, sinir, endişe, agresiflik gibi muamele karışıklıklarına oldukça fazla rastlanmakta, yoksul çocuklarda çöküntü, cinnet ve cinayet girişimi de artmaktadır (Beder şen, 2022). Dolayısıyla bütün bunlar suç oranını da artırarak ülkenin gelişmesine de engel olmaktadır. Yoksulluk, sosyal dışlanmayı da beraberinde getirdiğinden, sosyal dışlanma psikolojik rahatsızlıklara neden olmaktadır. Psikolojik rahatsızlık sonucunda ortaya çıkan bilinç dışı hareketler ise her türlü olumsuzluğa sebep olmaktadır.

Bireyin biyolojik gelişiminden, kişisel gelişimine kadar her türlü yapısı çocuk yaşlarda başladığından, çocuk yaşlarda yoksullukla tanışmak çocukları daha fazla etkilemektedir, dolayısıyla yoksulluğun etkisi çocuklarda daha fazla görülmektedir. Yoksulluğun çocuklarda görülen sonuçlarına Tablo 4'te daha net bir şekilde yer verilmektedir.

Tablo 4: Yoksulluğun Sonuçları

Yoksulluğun Faktörleri	Ara Öğeler	Sıhhat Neticesi
Finansal eksiklik	Yeterli olmayan sıhhat anlayışı	Hastalığın tez ve sürekli olması
Rezerv eksikliği	Doğum oranının fazla olması	Yoğun hastalık
Çevrenin sıhatsız oluşu	Zararlı maddeler	Çolaklık
Sıhatsız ve sıkışık mesken	Yeteri kadar yiyecek tüketememek	Çok ve tez vefat
Sosyo teminat eksikliği	Sıhhat hizmetlerinden olması gerektiği kadar yararlanamamak	Annenin ve bebeğinin vefatları
Öğrenimin limitli olması	Sağlık hizmetine ulaşamama, kullanamama	Kalıtsal hastalık
İşsizlik	Yetersiz ve niteliksiz tedavi edici hizmet	DDA
Çocuk işçiliği	İlaç alamama	Ruh hastalıkları
Ağır çalışma koşulları	Sık ve çok doğum	Alkolizm
Göç	Kimyasal maruziyet	İntihar
Marjinal yaşam	Suç, yasa dışı davranış	Sarsıntı
Bilinmeme		Obesite
Ötekileşme		PEM
Kuvvetsizlik		Şiddet

Kaynak: Necati Dedeoğlu, “Sağlık ve Yoksulluk”, Toplum ve Hekim Dergisi, 19(1), 2004, s.52.

Yoksulluk herkesin sıhhatini tek bir seviyede zorlamamaktadır. Örneğin; ihtiyarlar, kadınlar, engelliler, işsizler, daha önce hüküm giymiş olanlar, budunsal ekalliyetler, çocuklu aileler, bebekler, daha önce bir rahatsızlık yaşamış olanlar Tablo 4’te yer alan faktörlerden daha fazla etkilenmektedir (Dedeoğlu, 2004:52). Yoksulluğun nedenleri ile sonuçları iç içe geçmiştir. Başka bir ifadeyle; yoksulluğun nedenleri birtakım sonuçları doğurmuştur. Bu sonuçlar ise zincirleme bir şekilde yoksulluğun başka nedenlerini doğurmaktadır. Dolayısıyla Tablo 4’da yer alan bilgiler, yoksulluğun hem nedenlerini hem sonuçlarını göstermektedir. Çalışmada yoksulluğun anlaşılması için temel bilgiler olan yoksulluğun ölçütüne, nedenlerine ve sonuçlarına yer verilmiştir. Çalışmanın

devamında Belediyelerin yoksullukla mücadeledeki rolüne yer verilerek Isparta Belediyesinin uygulamaları açıklanacaktır.

Belediye Kavramı

5393 sayılı belediye kanununun 3. maddesine göre belediye *“belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini ifade eder”* şeklinde tanımlanmıştır. Aynı kanunun 4. maddesinde belediyenin kuruluşu hakkında ise *“nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur. İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz. Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir. Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine mahalli seçim kurulları onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir. İşlem dosyası valinin*

görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur. Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.” ifadeleri yer almaktadır. Kamu yönetimi sözlüğünde ise belediye; yerel yönetimlerde, insanın refahını artıracak faaliyetleri yürüten, organları kamu tarafından belirlenen, hukuksal niteliği olan kent yönetimi şeklinde ifade edilmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda, Büyükşehir Belediyesi; “Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idari ve mali özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Kanunun devamında Büyükşehir Belediyelerinin sınırlarına yer verilmiştir. Buna göre; madde 4’te “Toplam nüfusu 750.000’den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir” madde 5’te “büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları bu ilçelerin mülki sınırlarıdır” ifadeleriyle tanımlanmıştır. Belediyeler Yerel Gündem 21 belgesinde yer verilen yoksulluk kapsamında da önemli işlevler göstermektedirler. Yoksullukla mücadele ederken kanunların kendilerine vermiş olduğu yetki ve görevleri yerine getirerek büyük bir rol oynarlar. Yoksulluğu en iyi gözlemleyen; vatandaşlarla sürekli etkileşim

halinde olan belediyelerdir. Belediyelere kanunlarla yetkilerin verilmesi, başarı durumunu belirleyen etkenlerin başında gelmiştir. Daha açık bir ifadeyle yoksulluğun önlenme amacına ulaşma başarısını belirleyen etkenlerin başında belediyelerin faaliyetleri gelmektedir.

Çalışmada öncelikle dünyadan örneklerle İngiltere ve İsveç'te yoksulluğu önlemek amacıyla geliştirilen uygulamalarına yer verilecek daha sonra çalışma Türkiye'ye özeline indirgenerek Isparta Belediyesinin uygulamaları değerlendirilecektir.

Yoksullukla Mücadelede İngiltere'nin Uygulamaları

Sanayi devrimi ile birlikte artış gösteren yoksulluk problemi endüstri reformunu hisseden devletlerde gündeme gelmiştir. Yoksulluk kavramının tanımlanmasına yönelik ilk çabalar da 19. yüzyıl İngiltere'sinde başlamıştır. Seeböhm Rowntree tarafından ilk kez mutlak yoksulluk yaklaşımına uygun bir tanım yapılmıştır (Özgenç, 2010:113). Doğrudan bir tanım olmasa da mutlak yoksulluğun unsurlarını ifade eden tanım; *“izin verilen ölçekte yaşayan bir aile, demiryolu ücretine veya otobüse asla bir kuruş para harcamamalıdır. Asla yarım kuruşluk gazete almamalı veya popüler bir konsere bilet almamak için bir kuruş harcamamalıdır. Asla kiliselerine veya şapellerine herhangi bir katkıda bulunmamalı veya komşularına paraya mâl olan herhangi bir yardımda bulunmamalıdır. Gerekli aidatları ödemedikleri için ne birikim yapabilirler ne de sendika kulübüne üye olamazlar. Çocukların*

oyuncak bebekler, misketler veya şekerlemeler için harçlıkları olmamalıdır. Babalar tütün ve bira içmemelidir. Anne asla kendisi ya da çocukları için güzel giysiler almamalıdır; aile gardırobunun karakteri, yönetmeliğin yönettiği aile diyetiyle ilgili olarak, fiziksel sağlığın korunması için kesinlikle gerekli olandan başka bir şey satın almamalıdır ve satın alınan şeyin en sade ve en ekonomik tanımı olmalıdır. Bir çocuk hastalanırsa kilise doktoru tarafından ziyaret edilmelidir, ölürse cemaat tarafından gömülmesi gerekir. Son olarak ücretli işçi, bir gün bile işinden ayrılmamalıdır. Bu koşullardan herhangi birinin ihlali olursa ilgili harcama karşılanır.” Rowntree, 2022). Rowntree’nin tanımında yer alan ifadeler bir yoksulluğun mutlak yoksulluk olarak tanımlanması için gerekli şartlardır. Mutlak yoksulluğun sözlük tanımlarında ifade edilen kişinin yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan beslenme, barınma ve güvenlik ihtiyaçlarının bile karşılanamaması durumu Rowntree’nin yukarıdaki unsurlarında da yer almaktadır. Yani Rowntree’nin bu tanımı aslında mutlak yoksulluğun unsurlarını çağrıştırmaktadır. İngiltere’deki mutlak yoksulluktan sonra görelî yoksulluğa bakmakta da fayda vardır.

Görelî yoksulluk; bazı hanelerin ortalama hane gelirinden %50 daha az aldığı, dolayısıyla az da olsa paraya sahip olduğu ancak bu paranın temel ihtiyaçlar dışında bir şeyi karşılamaya yetmediği durumdur. Yani bu durum ülkenin ekonomik gelişmesine bağlı olarak değişim gösterebilmektedir (Habitat for Humanity Great Britain, 2022).

İngiltere yoksullukla mücadele edebilmek için yoksulluk yasaları çıkarmış ancak bu mücadelede yasaların aracılığı bir çözüm getirememiştir. Temele hâkim olmak için öncelikle bu yasalar ile ilgili çok kısa bilgi vermek yerinde olacaktır. İngiltere, yoksullukla mücadele edebilmek için çıkardığı yoksulluk yasaları literatürde eski İngiliz yoksul yasaları ve yeni İngiliz yoksul yasaları olarak ikiye ayrılmış bir şekilde yer almaktadır. İngiliz yoksul yasalarının eski ve yeni olarak ikiye ayrılmasının sebebi İngiltere'nin örgütlenme modelinin değişmesidir. Eski yoksulluk yasaları kilisenin yönetsel bölgelerinde uygulanırken yeni yoksulluk yasaları Yoksulluk Yasası Birliği tarafından uygulanmıştır (Yaman, 2007:11-12). İngiltere'nin eski ve yeni yoksulluk yasalarının özelliklerine Tablo 5'te yer verilecektir.

Tablo 4: İngiltere'nin Eski ve Yeni Yoksulluk Kanunlarının Özellikleri

İngiltere'nin Eski Yoksulluk Kanunu (1601 Sayılı Kanun)	İngiltere'nin Yeni Sayılan Yoksulluk Kanunu (1834 Sayılı Kanun)
Yoksullara, ihtiyaç duydukları yardımları ulaştırma görevi kilisenindir (dolayısıyla yardımlardan ulaşabilmek için kilisini denetlediği coğrafyada yaşamak gereklidir). Yoksulluk alın yazısı yani kader olarak görülmektedir. Yardımlar, dinsel arınma olarak görülmektedir. Yoksullar, temel geçim ihtiyaçları dışında yardım kabul etmediklerinden dolayı girişimlerin soğukluğuna neden olmuştur (1834 sayılı yasa da bu anlayışın değişmesine neden olmuştur). Eski Yoksulluk Kanunları: ➤ Yoksulların Yardım Kanunu (1601) ➤ İskân Kanunu (1662) ➤ Knatchbul Kanunu (1722) ➤ Gilbert Kanunu (1722) ➤ Sir William Young Değişiklik Kanunu (1795) ➤ Speenhamland Kanunu (1795) ➤ Sturges Bourne Kanunu (1819)	Yoksulların kötü koşullara dayanma seviyesini etkilemiştir. Yoksulluğun sebebi, yoksul olan bireyin kendisi olarak görülür (işlevselci yoksulluk kuramında olduğu gibi). ➤ 1834 Sayılı Değişiklik Yasası (1834) ➤ Yeni Yasaya Muhalefet ➤ Sokak Yardımları ➤ Yoksulluk Komisyonunun İlgası ➤ Metropoliten Koruma Kurulu ➤ Yerel İdare Kurulu ➤ Kraliyet Komisyonunun Kurulması ➤ Çalışma Evi Sisteminin Sonu

Kaynak: Yaman, s.11-44'ten yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 4'te yer verilen eski yoksulluk yasalarından yeni yoksulluk yasalarına geçilmesinin sebebi; eski yoksulluk yasalarındaki yardım sisteminin, yoksul nüfusu artırıp çalışan yoksulları da ahlaki açıdan bozduğu için yeni yoksulluk yasalarına ihtiyaç duyulmasıdır (Lawes, 2000:79). Yeni yoksul yasalarının da asıl amacının yoksulluğu önlemek yerine kapitalizme yardımcı olmak olduğu anlaşıncı bu yasaya olan güven de azalmış ve eski yoksulluk yasasında olduğu gibi yeni yoksulluk yasasında da başarısızlığa uğranmıştır.

İngiltere, yoksullukla mücadele edebilmek için beş maddelik plan hazırlamıştır. Bu planlar; geliri artırıp maliyeti

azaltmak, etkili bir fayda sistemi sunmak, eğitim standartlarını iyileştirmek ve becerileri yükseltmek, aileleri ve toplulukları güçlendirmek, herkese fayda sağlayan uzun vadeli büyümeyi teşvik etmek olarak sıralanır (Joseph Rowntree, We Can Solve Poverty in the UK, 2022). Bu yasa ve planlardan sonra İngiltere, uygulama noktasında adımlar atmaya başlamıştır. Bu kapsamda engelliler, çocuklar, yaşlılar ve kadınlara yönelik uygulamalar ön planda tutulmuştur.

Engelliler ile ilgili çalışmalar yapılmış ve sonucunda engelli aylığı çalışması uygulama bulmuştur. Bu kapsamda engelli kişinin yaşı ve medeni durumu dikkate alınır. Engellilik derecesine göre aylık bağlanır. Ağır engelli kategorisinde olan kişilere işgücü piyasasına katılamamalarından dolayı aylık bağlanır. Bu aylığın ödenebilmesi için engelli olan kişinin sakatlanmadan önce haftada en az 35 saat mesai yapıyor olması gerekmektedir (Kaya,2009:43).

Çocuklar kapsamında yapılan çalışmalarda ise ebeveynlerin istihdamını artırarak çocukların doğduğu koşulların iyileştirilmesi amaçlanmıştır. İstihdamdaki artış hane gelirini de yükselteceği için çocuklara daha iyi bir yaşam sunulmuş olacaktır. Bu noktada yoksulluğu azaltmak için istihdamı artırma yoluna gidilmektedir (Fellowship, 2022). Ayrıca kriz dönemlerinde de ailelere acil destek sağlanmaktadır (The children's Society, 2022). Çocuklara ücretsiz okul yemekleri dağıtılmış (Save the Children, there is Public Support For Tackling Child Poverty in the UK, 2022). Eğitim ve materyal

sağlanarak bütçe ve mali işler halk sağlığı ile ilişkilendirilmiştir (Portsmouth City Council, 2015-2020:5).

Yaşlılara yönelik uygulamalar bazında; halk sağlığı sigortası kapsamında olan ancak ek ödeme yapmasına rağmen maaş alamayan bireylere, hükümet ihtiyar maaşı bağlamaktadır. Maaş, başvurudan evvelki yirmi yıl içerisinde en az on yıl İngiltere’de ikamet etmiş ve emekliliğe ayrılma yaşı gelmiş kişilere ödenmektedir (Kaya, 2009:44). İngiltere, kadınlara verilen destek kapsamında; evlenmemiş kadınlara ya da boşanmış ama çocuğa bakmakla yükümlü kadınlara refah yardımları sağlamaktadır (Daly, 1992:4).

Yoksulluğu engelleme kapsamında yoksul aylığı verilmektedir. Söz konusu aylık İngiltere’de sürekli yaşayan, iş görme edimini gerçekleştirebilecek seviyede, çalışmak isteyen düşkünlere verilmektedir (Kaya, 2009:43). Yoksul aylığını verme hakkı olan birlik, maaş yardımına yönelik koşulları değerlendirerek hukuka uygun ancak serbestçe karar vermektedir. Eğer yoksul olan kişi gerekli şartlara uygunsa yoksul aylığı alabilmektedir. Yoksulların, yoksul aylığı kapsamında alacağı tutar; yaşa, medeni duruma ve çocuk sahibi olup olmamaya, çocuk varsa sayıya göre değişebilmektedir (Kaya, 2009:43). İngiltere haricinde İsveç te yoksullukla mücadele eden ülkelerin başında gelmektedir.

Yoksullukla Mücadelede İsveç’in Uygulamaları

İsveç, yoksulluğu önleme konusunda eğitimi odak noktası haline getirmiştir. Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin ilkökul

çocuklarına klavuzluk ifa etmesi gayesiyle düzenlenen The Nightingale Mentoring Programme etkinliğinin rehberlik yapılan ilkökul çocuklarına meslek ve bireysel ilerlemeleri noktasında mühim katkılar sağladığı ve gençlerin yoksul çocukların hayatlarına tanıklık etmesiyle, sosyal dışlanma konusunda duyarlılık geliştirdikleri tespit edilmiştir (Grander, 2011:55). Ülke genelinde, ekonomik olarak dezavantajlı ailelerdeki çocuk oranının %5 olması belediyeleri bu konuda çalışmaya itmştir, öyle ki çocuk yoksulluğu ile ilgili konularda iletişim için belediyeler ulaşılabilirliğini artırmış, e-posta yoluyla bile çocuk yoksulluğu konusunda belediyelerle irtibata geçilebilmiştir (Uppsala Üniversitesi, 2013:25).

İsveç, yoksullukla mücadele edebilmek için birtakım hedefler koymuş ve bu hedefler Nice European tarafından desteklenmiştir. Desteklenen hedefler arasında; herkesin istihdama katılımı, insanların dışlanmasını önlemek, en savunmasız kişilere yardım etmek, yoksullukla mücadele edebilmek için ilgili olan tüm organları harekete geçirmek gelmektedir (Sweden's Action Plan Against Poverty and Social Exclusion, 2003-2005:2). Yoksul işsizlere işsizlik sigortası, işsizlik güvencesi temel desteği, geçici durumlar için hastalık sigortası gibi yardımlarda bulunmaktadır. Gelire bağılı işsizlik sigortasında, ödeme oranı yaştan bağımsız olarak yapılmakta, ödemenin olağan vakti üç yüz gün olmakla birlikte birilerine muhtaç çocukları olan bireyler için dört yüz elli günü bulmaktadır (Erdal, 2012:209).

OECD ülkelerinde sosyal harcamalar olan yaşlılık ve sağlık harcamalarında artışa gidilmiştir. Yaşlılık harcamalarının GSYİH'ya oranı 1980 senesinde %5,1 iken 2003 senesinde %6,8'e, 2005 senesinde de %7,1'e çıkmıştır. Sıhhat giderleriyse 1980 senesinde %4,7 iken 2003 senesinde %5,9'a, 2005 senesinde ise %6'ya çıkmıştır (Şener, 2010:5). Sosyal harcamaların GSYİH'ya oranı en düşük (2007 yılında) %28.6 iken en yüksek (2009 yılında) 32.2'dir. İsveç Yerel Gündem 21 için en fazla bütçe ayıran ülkelerin de başında gelmektedir. Dolayısıyla Yerel Gündem 21 kapsamına giren yoksullukla mücadele için de en fazla pay ayıran ülkeler arasında gelmektedir.

İsveç'te sağlık ve sosyal bakım hizmetleri, vergi gelirlerinden sağlanmaktadır (Taşçı,2010:189) Dolayısıyla yoksulluğu önleme kapsamında yaşlı hizmetlerinde belediyelerin oldukça fazla katkısı olmuştur. Yaşlıların bakımı belediyeler tarafından yapılmakta ve bakım masrafları kamu tarafından karşılanmaktadır. Aylığı olan yaşlıların nüfusunun %16'sı devletin onarım himmetinden yararlanmaktadır (Erdal, 2012:204-205). 1975'li yıllarda dahi yaşlı yoksullara hizmet oranında ciddi artışlar yaşanmış, birliksel onarım yapısında destek gören 80'in üstünde yaşı olanların niceliği %30,1'e, evde yardım alanların niceliği ise %39'a çıkmıştır (Taşçı, 2010:188).

Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için öncelikle yoksulluğu azaltmak gerekmektedir. Yoksullukla mücadele

edebilmek için yerel yönetimler birtakım girişimlerde bulunmuşlardır. Çalışmanın devamında yerel yönetim olan belediyelerin, yoksullukla mücadele çalışmaları açıklanmaktadır.

Yoksulluğun Çözümünde Belediyeciliğin Rolü

Yoksulluğun azaltılması için etkili hükümler verip uygulamaya geçilmesi mahalli idarelerin, bilhassa belediyelerin kurulma gerekçelerinden biridir (Es vd., 2013:32). Belediyeler, kendi meskenleri içinde yaşamını idame ettiren milletin refahını etkileyen sorunların çözümüne ilgi göstermektedirler. Bu sorunlar; kazanç seviyesi az olan bireyler, işsizlik problemi, dilencilik, doğal afet mağduriyetleri ve çevresel sorunlar şeklinde sıralanmaktadır (Ateş, 2009:92). Görüldüğü üzere bu sorunların hemen hepsi yoksullukla bağlantılı sorunlardır. Öyle ki yoksul insanlar, gelir düzeyi oldukça düşük insanlardır. İstihdam sorunu yaşayan insanlar varlığını idame ettiremediği için yoksullaşmış insanlardır. Dilenen insanlar yoksulluktan dilenmektedir. Doğal afet olan depremlerde yıkılan evler de genelde dayanıksız konutlardan oluşmaktadır. Belediyeler, sınırları içerisinde yaşayan halkı daha yakından tanıdığı için halkın yoksulluk nedenlerine daha hâkim olmaktadırlar. Dolayısıyla çözüm önerileri de yerinde olmaktadır (Yücel Batmaz, 2016:42). Bir başka ifadeyle belediyeler, yoksulları yerinde tespit ederek yardımlarını ihtiyaca yönelik olarak gerçekleştirmektedir (Yusufoğlu, 2021:23). 1580 sayılı belediye kanununda belediyenin görevleri yer almaktadır. Bu görevlerin yoksullukla mücadele

kapsamında değerdendirilebilecek olanlarına çalışmada maddeler halinde yer verilmektedir.

1580 sayılı Belediye Kanunun 2. fasıl, 15. maddesinde yer alan, Belediyelerin, yoksullukla mücadelede kullanabilecekleri yetki ve görevleri

- *“Dilencileri, dilenmekten men edecek tedbirler almak.”*

- *“Bırakılmış ve bulunuş çocukları, delileri, dalanmış ve kudurmuşları, sokakta bayılanları, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek.”*

- *“Belediye hududu dâhilinde orman, tarla, harman, bağ, bahçe, koru, ayır ve meraları ve alelmum araziyi hasardan muhafaza etmek.”*

- *“İhtiyaca göre, umuma mahsus ücretli ücretsiz helalar yaptırmak.”*

- *“Umumun kullanabileceği şeylerin satıldığı ve muhafaza olunduğu mahallerin, umumun içinde yatıp kalkacağı, barınacağı veya bineceği, çalışıp işleyeceği veya hayvanlarını koyacağı yerlerin sıhhi şartlara uygun olmasını temin ettirmek.”*

- *“Kanun ve belediye kararlarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vakı olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkındaki harçlı harçsız, tıbbi, baytari, fenni*

muayeneler, kimyevi ve bakteriyolojik tahliller yapmak ve şeraiti sıhhiye raporu vermek.”

• *“Beldenin sokak ve meydanlarını plana ve programa uygun olarak tanzim ve ıslah etmek, sınıflarını, isimlerini, numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süslemek, duracak, sığınacak, dinlenecek yerler yapmak ve iyi bir halde bulundurmak.”*

• *“Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek.”*

• *“Fakir ailelerin ikiz çocuklarına alelümum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihazlarından yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilaç vermek, fakir cenazelerini meccanen kaldırmak, alil, işten acil olup da bakacak kimsesi olmayanlara bakmak.”*

• *“Ete, ekmeğe, yaş meyve ve yaş sebze ile odun ve mangal kömürüne doğrudan doğruya ve kati zulüm halinde mahalli idare kurullarınca tasdik edilmek şartıyla diğer gıda ve zaruri ihtiyaç maddelerine toptan ve parakende azami satış fiyatları ve yaş meyve ve sebzeye mahasır olmak üzere kar hadleri tesbit*

etmek ve icabında 2490 ve 1050 sayılı kanunlar hükümlerine bağlı olmaksızın bu maddeleri satın almak, satmak, stok etmek veya belirli bir kar haddi dahilinde satın aldirmek, sattirmek ve ihtiyacı olanlara maksada göre dağıtmak üzere bir fon tesis ederek tanzim satış mağazaları kurmak ve hayatı ucuzlatacak sair tedbirleri almak.”

- *“Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburi olarak meccani doğum evleri tesisat ve teşkilatı ve mahalleri Sıhhat Vekaletince tayin ve tasdik edilmek şartıyla tımarhane, fenni tebhirhane ve tathir istasyonları vücade getirmek ve işletmek.”*

- *“Yersiz yurtsuz olanlara iş bulmak, bunlardan garip olup çalışamayanları memleketine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak.”*

- *“Sıhhi muavenet ve imdat merkezleri yapmak ve işletmek.”*

- *“A: Plan ve tesisatı ve mahalleri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletin-ce tasdik edilmek şartıyla beldenin ihtiyacıyla mütenasip ücretli, ücretsiz belediye hastanesi*

B: Ehli hayvan hastalıklarının tedavisi için hayvan hastanesi tesis etmek ve işletmek.”

- *“Yeteri kadar parasız halk planları da açmak.”*

• “Eczanesi olmayan yerlerde hususi kanuna tevfikane eczane açmak, fakirlere parasız veya ucuz ilaç vermek, ücretli ücretsiz muayenehane, dispanser vücutta getirmek, fakirler için meccani doğum yardımını temin etmek üzere ebe istihdam etmek.”

• “Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek”

• “Bu maddede sayılan her türlü yapılar ve çevresinin, yolların, park, bahçe ve rekreasyon alanlarının, sosyal ve kültürel hizmet alanları ile ulaşım araçlarının özürlülerin kullanımına ve ulaşılabilirliğine uygun olarak yapılmasını sağlamak ve denetlemek.”

• “İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak genç ve yetişkin özürlüler için bölgenin işgücü piyasasına uygun mesleklerde, meslek ve beceri kazandırma kursları, iş eğitim merkezleri ve yaşamevleri açmak.”

• “Özürlüler için ulaşım ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin özürlüler tarafından işletilmesi konusunda kolaylık sağlamak.”

• *“Afetlerde mülki idare amirinin emriyle gerek kendi görev sahası içinde gerekse diğer il, ilçe, belde ve köylerde kurtarma ve yardım hizmetlerinde bulunmak, afetzedelere yardımcı olmak.”*

1580 sayılı Belediye Kanunun 2. fasıl kısmında, belediyenin vazifeleri başlığı altında, belediyelerin görevleri sayılmıştır. Belediyenin görevleri yoksullukla mücadele kapsamında değerlendirildiğinde, doğrudan olmasa dahi dolaylı yoldan yoksulluğu önlemeye yönelik görevler olduğu görülmektedir. Örneğin; Yerel Gündem 21 Programının 2. aşaması hedefi olan 17.08.1999 Marmara Depremindeki problemlerin giderilmesi ve tekrar düzenleme sürecinin kolaylaştırılması hedefi ile Belediye Kanununda geçen afetzedelere yardımcı olmak maddesi dolaylı olarak yoksullukla mücadele göstergesi ortaya koyar. Öyle ki; doğal afetten etkilenen afetzedelerin birçoğu bu afet sırasında yaşamlarını idame ettirmelerini sağlayan barınma yerlerini, yeme içme malzemelerini, maddi birikimlerini kaybetmiş kişilerdir. Dolayısıyla da yoksullaşmış kişilerdir. Bu nedenle belediye kanunundaki her madde açık bir şekilde yoksullukla mücadele edildiğini ortaya koymasa da dolaylı yoldan birçok şekilde yoksullukla mücadele etmektedir. 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda yoksullukla mücadele uygulamalarının açık ve açık olmayan tesirleri göze çarpmaktadır (Batat, 2010:74). Belediyelerin yoksullukla mücadele görevlerinin daha açıklayıcı olması için 5393

sayılı belediye kanunda yer alan görevlerine de yer vermek faydalı olacaktır.

- *“Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı spor müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.”*

- *“Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.”*

- *“Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.”*

- *“Belediye ve bağlı idareler, meclis kararıyla mabetlere, eğitim kurumlarına, yurtlara, okul*

pansiyonlarına ve hastanelere indirimli bedelle ya da ücretsiz olarak içme ve kullanma suyu verebilir.”

5393 sayılı Belediye Kanunu’nda sayılan belediyelerin yoksullukla mücadele yetki ve görevlerine yer verilmiştir. 1580 sayılı Belediye Kanununda olduğu gibi 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda da yoksullukla mücadele kapsamında değerlendirilebilecek, belediyelerin yetki ve sorumlulukları, doğrudan olduğu gibi dolaylı yoldan da olabilmektedir.

Büyük Şehir Belediyelerinin, 5216 sayılı Büyük Şehir Belediyesi Kanunu’nda yer alan ve yoksullukla mücadele kapsamında değerlendirilebilecek görevleri;

- *“Büyükşehrin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptıрма, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek”.*

- *“Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her*

türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.”

- *“Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar ve engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak”.*

- *“Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri halinde her türlü desteği sağlamak.”*

- *“Büyükşehir belediyeleri, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan ve toplu taşıma hizmeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere; nüfus, hattın uzunluğu ve hattı kullanan sayısı kriterlerini esas alarak tespit edeceği hatlardaki toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlananlara ilişkin gelir desteği ödemesi yapılabilir”.*

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunundaki maddeler de Belediye Kanunundaki maddeler gibi, doğrudan yoksullukla mücadele adı altında olmayıp, dolaylı yoldan yoksullukla mücadelede yardımcı niteliğinde olan maddelerdir. Daha açık bir

şekilde, Büyükşehir Belediyesi Kanunu 7. maddesi üzerinden somut bir örnek ile açıklanabilir. *“Büyükşehrin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptıрма, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek”* maddesi ele alınabilir. Yoksulluk, psikolojik olarak kişide ruhsal bunalımlara, yaşama isteğinin azalmasına, psikolojik rahatsızlıklara ve intihara sebebiyet verdiği için, Büyükşehir Belediyesi Kanununda geçen bu madde sayesinde, yoksul olan bireyler parklara, hayvanat bahçelerine, kütüphanelere, müzelere ve spor faaliyetlerine ücretsiz olarak katılabilecek, spor faaliyetlerinden aldığı ödüllerle motivasyon bulacaktır. Dolayısıyla bu madde psikolojik rahatsızlıkları önleme yolunda bir adım olarak değerlendirilebilir.

Çalışmada yoksulluk ile ilgili temel bilgilere, yoksullukla mücadele kapsamında dünyadaki örnek çalışmalara ve belediyelerin bu mücadele kapsamındaki resmi yetkilerine yer verilmektedir. Çalışmanın devamında Yoksullukla Mücadelede Isparta Belediyesinin uygulamaları anlatılmaktadır.

Yoksullukla M¼cadelede Isparta Belediyesiinin Uygulamaları

T¼rkiye’de belediyelerin yoksullukla m¼cadelede temel amacı politikalar eliyle yoksul kesimlerin asgari ihtiyaçlarını gidererek s¼rd¼r¼lebilir hayat standartlarına ulaşmalarını sağlamaktır (Gitmez, 2021:21). B¼y¼křehir belediyeleri ile belediyeler arasında b¼te, gelir kaynakları, yardıma muhtaç hane sayısı, yerel halkın işsizlik ve ekonomik durumları gibi fakt¼rler farklılık g¼stermektedir (Gitmez, 2021:21). Bu nedenle belediyelerin yoksullukla m¼cadelede uyguladığı politikalar belediyelerin b¼y¼křehir olup olmadıklarına g¼re değişmektedir. Isparta Belediyesiinin de yoksullukla m¼cadelede uyguladığı politikalar s¼z konusu fakt¼rler nedeniyle değişmektedir.

Isparta Belediyesi tarafından ruhsal, fiziksel ve ekonomik açıdan bakıma ve maddi yardıma ihtiyaı olan bireylerin yaşam kalitesini y¼kseltmek amacıyla Engelsiz Gençlik ve Yaşam Merkezi kurulmuştur. Bu merkezde 12 adet at¼lye, toplu ve bireysel eğitim odaları, aile danışmanlığı birimleri, hidroterapi havuzları, spor salonları, tarımla terapi alanı, engelli ocuk parkı gibi alanlar bulunmaktadır. Isparta Belediyesi, belediyede yaşayan engellilerin ihtiyaçlarına hızlı ¼z¼mler ¼retmek amacıyla Engelli Koordinasyon Merkezi kurmuştur. Hastaların ve engellilerin ihtiyaçları doğrultusunda hastanelerden taburcu olan ihtiyaç sahipleri için elektrikli hasta karyolası, kuaf¼r ve banyo hizmetleri sunulmaktadır. Ulaşım kapsamında ise engelli rampaları ve klavuz yollar

yapılmaktadır. Görme engelli bireyler için konuşan tansiyon aletleri, konuşan saat, konuşan ısı ölçer, koltuk değneği, beyaz baston, işitme engelli bireyler için; işitme cihazları hizmetlerinde bulunmaktadır. Engellilerin evlerinin giriş çıkış yerleri ve evlerinde zorlandıkları alanlar talep doğrultusunda düzenlenmektedir. Belediye tarafından ücretsiz sağlık hizmetleri de sunulmaktadır. Yoksulluk seviyesinde olan yaşlıların sağlık kontrollerinin yapılması ve kaliteli zaman geçirmelerinin sağlanması amacıyla Yaşlı Destek Merkezi kurulmuştur. Yine aynı amaçla Huzurevi Projesi hayata geçirilmiştir.

Temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan yoksul bireyler için belediye tarafından gıda, kıyafet, yakacak, temizlik malzemesi, kırtasiye, doğal afet durumlarında mağduriyet yaşayan vatandaşlara nakdi yardım desteklerinde bulunmaktadır. Gıda ve kıyafet destekleri kapsamında yoksul bireylerin durumuna göre Gıdakart verilerek Gıdabank ve Giyimbank hizmetlerinden yararlanılması sağlanmaktadır. Giyimbankasında yoksul bireylere sunulan kıyafetler daha önce kullanılmamış sıfır kıyafetlerden oluşmaktadır. Gıdabankasında yer alan temel eşyalarla yoksul bireylerin ihtiyaçlarını giderek kişisel bakım ve temizlik ürünleri de yer almaktadır. Ayrıca hem sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak hem gıdaya erişimi kolaylaştırmak amacıyla Isparta Belediyesi tarafından vatandaşlara fidan dağıtılmaktadır.

Kadınlara destek sağlamak amacıyla kadınların yerel üretimlerini satarak kazanç elde etmeleri için Üretici Kadınlar Pazarı

kurulmuştur. Şiddet mağduru kadınlara ve çocuklarına sürekli barınma sağlayabilecekleri Kadın Konukevi Projesi geliştirilmiş, projenin uygulama aşamasında son etaba geçilmiştir. Yoksul kadınların yoksulluğunun azaltılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla Geri Dönüşüm Atölyesi kurulmuştur. Bu atölyede eski eşyalar geri dönüştürülerek yeniden satışa açılmaktadır.

Yoksulluğun önlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla Mobil Atık Merkezleri kurulmuştur. Bu kapsamda geri dönüşüm kumbaraları ve kutuları dağıtılarak hem çevre korunmakta hem de ekonomiye katkıda bulunularak yoksulluğun önlenmesi sağlanmaktadır. Aynı kapsamda Geri Dönüşüm Evi kurularak 2500 çeşit eski ve atık malzemelerden yeni ürünler elde edilmiştir. Geri Dönüşüm Otobüsü Projesiyle hurdaya ayrılan bir otobüs yeniden dizayn edilmiştir. Bu otobüste evlerdeki atıkların nasıl geri dönüştürülerek yeni ürünler haline getirilebileceği ile ilgili bilgiler verilmekte ve bu ürünler sergilenmektedir.

Isparta belediyesi tek bir paydaşın mücadelesiyle etkin sonuçlara ulaşamayacağından hareketle yoksulluğun önlenmesinde yönetim esaslı iş birlikleri yapmaktadır. Yoksulluğun önlenmesi için işsizliğin azaltılması kapsamında projeler geliştirilmiş bu projeler yönetim esaslı gerçekleştirilmiştir. Isparta Belediyesi, Isparta İl Özel İdaresi ve İŞKUR aracılığıyla İşgücü Uyum Programı adıyla belediyeye personel istihdamı sağlayarak işe ihtiyacı olan

vatandaşlara destek vermektedir. Ayrıca yoksulların kendi yeteneklerini ortaya çıkarmalarını sağlamak amacıyla meslek edinme kursları açarak istihdama da katkı sağlamaktadır.

Çeşitli nedenlerle mağduriyet yaşayan ihtiyaç sahiplerine evler inşa edilmekte, ramazan ayında iftar çadırları kurularak vatandaşların ücretsiz bir şekilde iftarlarını açacağı alan oluşturulmaktadır. Isparta belediyesi maddi desteklerin yoksulluğu önlemede tek başına yeterli olmadığı bilincinden harekete psiko-sosyal desteğe ihtiyacı olan kişilere psikolojik destek de sağlamaktadır.

Yoksulluk, yoksul bireylerin toplumdan dışlanmalarına neden olmaktadır. Isparta Belediyesi sosyal bütünleşmeyi artırarak bunun önüne geçmek amacıyla Kirazlıdere, Kirazlıtepe, Bezirgan Sufrası gibi tesisler kurarak buradaki hizmetleri çok makul fiyatlarda sunmaktadır. Dezavantajlı bölgelere çocuk parkları yapılmakta, çevre düzenlemesi getirilmekte, gençlere gençlik merkezleri tarafından sosyo kültürel aktiviteler sunulmakta, yüzme, halk oyunu, enstrüman gibi kurslarla kültürel olarak da destek olunmaktadır. Ayrıca yoksul kesimlerin eğitimlerini artırmak için ücretsiz bir şekilde eğitim kursları da sağlanmaktadır.

Isparta Belediyesi tarafından ihtiyacı olan yoksul kesime ekmek yardımı yapılmaktadır. Bu yardımı diğer belediye yardımlarından ayıran en önemli özellik yardımın hanede bulunan kişi sayısına doğru orantılı olarak yapılmasıdır. Hanede bulunan kişi

kadar ekmek yardımıyla yararlanılabilmektedir. Belediye, bu yardımdan yararlanacak kişilerin uzun sürelerce sırada beklemesini engellemek için karttan yararlanmayı tüm fırınlarda geçerli kılmaktadır.

Isparta Belediyesinde ikamet eden yoksul bireylere Fakir Aile Maaşı (FAM) verilmekte, ihtiyaç sahibi bireylerin ihtiyaçlarına göre alışveriş yapması sağlanmaktadır.

Evi yanan ailelerin evleri tekrar yapıp buzdolabı, çamaşır makinesi, koltuk takımı gibi malzeme yardımlarında bulunmaktadır. Ayrıca herhangi bir şart aranmaksızın ihtiyaç sahibi bireylere günlük yemek desteğinde bulunmaktadır.

Isparta Belediyesi düzenli aralıklarla mahalle buluşmaları yaparak toplumun tüm kesimlerinin sorunlarını doğrudan dinlemekte ve çözüm önerisi sunmaktadır. Bu proje sayesinde yoksul kesimden vatandaşların ihtiyaçlarını ifade edebilecekleri bir alan oluşturulmakta ve hızlı ve etkin çözümler sunulmaktadır.

SONUÇ

Dünyadaki tüm ülkeler yoksulluğu önlemek, gelişmek ve kalkınmak isterken, bazı ülkeler bu isteğin peşinden giderek bir takım program ve projeler üretmişlerdir. Bu projelerin başarısızlıkla sonuçlanmasıyla girişimlerde revize yoluna gidilmiştir. Revize edilen kavramların başında kalkınma kavramı gelmektedir. Bu kavramların revize edilmesinin altında kavramların mevcut

sorunlara çözüm önerisi sunamaması yatmaktadır. Öyle ki ülkeler önce kalkınma kavramını ortaya koyarak uygulamaya geçmişler, bu kapsamda da birtakım vaatlerde bulunmuşlardır. Ancak bu vaatleri yerine getirememeleri sebebiyle kavram sorgulanır hale gelmiştir. Öyle ki yoksulluğu azaltma ve kalkınma sözü yerine getirilemeyerek tam anlamıyla uygulanamamıştır. Bu da Afrika gibi ülkelerin yoksulluğuyla kendisini göstermiştir. Yoksulluğu azaltarak kalkınan ülkelerde ise kalkınma kavramı yine tam anlamıyla uygulanamayarak çevreye zarar verir hale gelmiştir.

Ülkeler yoksulluğu önlemek, kalkınmak ve gelişmek için her yolu olağan sayarak çevreyi hiçe saymışlardır. Kalkınma kavramının mevcut sorunlara tam anlamıyla çözüm bulamaması ya da bulunan çözümlerin çevreyi hiçe sayması nedeniyle çevreyi de dikkate alan kavram olarak sürdürülebilir kalkınma kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir kalkınma; kaynakların gelecek nesilleri de hesaba katarak kullanılması ve çevre duyarlı kalkınmanın sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Kısır bir döngü şeklinde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için yoksulluk önlenmeli, yoksulluğun önlenmesi için kalkınma sağlanmalıdır. Yoksulluk önlenmediği takdirde sorunlar giderek artacak ve çözülemez hale gelecektir. Dolayısıyla yoksulluğu önlemeden sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.

Yoksulluğu önleyebilmek için yoksul halkın sorunlarına hâkim olan en yakın birim olarak belediyeler devreye girmiştir.

Belediye Kanunlarında belediyelere, yasal olarak yoksullukla mücadele edebilme görev ve sorumlulukları yüklenmiştir. Bu kapsamda Isparta Belediyesi; birtakım projelerle yakacak, kırtasiye, yiyecek, giyecek, temizlik, kişisel bakım gibi desteklerde bulunmuştur. Bulunulan destekler Isparta Belediyesi çerçevesinde değerlendirildiğinde yeterli sayılmakla birlikte gelişime açıktır. Yoksullukla mücadelenin istikrarlı olabilmesi için; yoksullukla mücadele faaliyet ve projeleri; siyasi değişikliklerden bağımsız olarak düzenli bir belediye rutini parçası haline gelmelidir. Ayrıca Isparta Belediyesi tarafından geliştirilen ve sürdürülebilir kalkınmaya destek sağlayan projelerin diğer belediyelere örnek olması amacıyla bu projelerin yaygınlaşması sağlanmalıdır.

Isparta Belediyesi 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yer alan ve yoksullukla mücadele kapsamında değerlendirilebilecek yetki ve sorumluluklarını yerine getirmektedir. Buna ek olarak hukuksal dayanak oluşturularak belediyelerin toplamış olduğu vergi ve harçlardan yoksul kesimlerin muaf tutulması ya da belli oranda indirim uygulamasına geçilmesi sağlanabilir. Yoksul kesimlere yapılan yardımlarda gıda ya da giyim desteklerine devam edilmekle birlikte bu kesimlerin kendi ihtiyaçlarını planlaması ve önceliklendirmesi amacıyla nakdi yardımların oranı artırılmalıdır.

Kiralarındaki artışlar Isparta belediyesinde ikamet eden vatandaşların yaşadığı sorunların başında gelmektedir. Özellikle yoksul kesimlerin kira ödeyememesi gecekondulaşmaya da

sebebiyet vererek çevreyi bozabilmektedir. Kiralardaki artışlar düzenli maaşla çalışan bireylerin dahi ödemesini zorlaştırabilmektedir. Isparta Belediyesi tarafından TOKİ benzere bir proje geliştirilmesi konut artışını sağlayacağından arz-talep dengesini koruyarak kira artışlarının engellenmesini sağlayacaktır.

Belediyelerin kaynakları büyükşehir belediyelerine kıyasla daha sınırlı olduğundan yoksullukla mücadele çabaları da sınırlı olmaktadır. Bu sınırın önüne geçilmesi amacıyla yönetim esaslı bir yardım birimi oluşturulması son derece önem arz etmektedir. Belediye, sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar ve vatandaşların maddi ve manevi destek sağladığı bir zemin oluşturularak belediyeye bağlı bir birim oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, R.- Yusufoglu, Ö. Ş. (2012). “Türkiye’de Yoksulluk olgusu ve Toplumsal Yansımaları”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), s.76- 117.

Ansiklopedik Çevre Sözlüğü. (2001). Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Ankara.

Agyeman, J. (2001). “Etnic Minoeties in Britain: Short Change, Systematic Indifference and Sustainable Development”, *Journal of Environmental Policy&Planning*, 3(1), s.15-30.

Aktan, C. C. (2002). “Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Ankara: Hak- İş Konfederasyonu Yayını, s.1- 11.

Ateş, H. (2009). “Sosyal Belediyecilik”, *Çerçeve Dergisi*, 17(49), s.88- 95.

Çakmakçı & Sağıroğlu Hukuk Bürosu. (24 Mayıs 2022). Kimler Yoksul Kabul Edilir?, <http://www.sagioglu.av.tr/kimler-yoksul-kabul-edilir-cn430.html#:~:text=Yeme%2C%20giyinme%2C%20bar%C4%B1nma%2C%20sa%C4%9Fl%C4%B1k,olmayanlar%20%22yoksul%22%20kabul%20edilir>

Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (ÇBYE) Sıkça Sorulan Sorular: SSS’lar, <https://www.undp.org> 24 Mayıs 2022

Dedeoğlu, N. (2004). “Sağlık ve Yoksulluk”, *Toplum ve Hekim Dergisi*, 19(1).

Demir, Ö. ve Acar, M. (2020), *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, (7. Baskı), Literatürk Acedemia Yayınları, Konya.

Demirtürk, R. B.,- Bozkuş, N.,- Cephe, A.,- Aktaş, B.,- Taşdemir Afşar, S.,- Çıngı, H. (2011). “*Yoksulluk Düzeyinin Modellenmesi Üzerine Bir Araştırma*”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 14(1), s.30- 67.

Dericioğulları Ergün, A. (24 Mayıs 2022). “Kentın Yoksulu Çok: Yoksulluğun Ken(D)ti Yok!”, Academia, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/55157251/yoksulun_kendi_yok-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1653351141&Signature=deGkB67rh8AcenrQ6N9iGy8rYhq9rUUassBTCYu5OeM8KYO155rLhnElwPggWd9kNuSOVSKP3NGTkLKA-bSN7RbPsGbiYtwACuX7thg2A35bdez27Q9IHBBoBWLNQL31bdB4IjgNrTKlyfrpziNTTWQl3DHginDRWJmZgC5kSGRuWDrWdDjjNOmSh0L90mO3wjx~vb5eXM7zTdB9tK60dQNbkAY-nEsPbML1sHObybZDKsVJlItklqTt6PJ~EpMp1bI6ybYoOGytcYuBdzARPnnoER85sU8zAZ65FlliAEaIM2gLiPkuffS-NI0~LKuv5gvtJOuJjzNqkKOqVYVbC-Q_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

Doğan, B. B. (2011). “Kalkınma İktisadının XX. Yüzyıldaki Gelişim Süreci, İktisat Politikalarına Etkisi ve Son On Yıllık Konjonktürün Disiplin Geleceğine Olası Etkileri”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:22, s.41-83.

Eğilmez, M. (08 Mayıs 2022). Ekonomi Sözlüğü, <https://www.mahfiegilmez.com/p/ekonomi-sozlugu.html>

Erdal, S. (2012). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti Uygulamaları Açısından İsveç Modelinin Değerlendirilmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.

Es, M.,- Başkurt M.,- Zengin, E. (2013). “Kentsel Yoksulluğun Önlenmesinde Sosyal Belediyecilik Uygulamaları”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), s.22- 39.

Eur- Lex Access to European Union Law. (10 Mayıs 2022). Sustainable Development, <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/sustainable-development.html#:~:text=Sustainable%20development%20was%20defined%20in,to%20meet%20their%20own%20needs>

Friedman, J. (1996). “Rethinking Poverty: Empowerment and Citizen Rights”, PuMished by Blackwell Publishen, s.161- 172.

Gencer, İ. (2019). *Dünya’da ve Türkiye’de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadele Politikaları*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

Gitmez, E. (2021). “Yoksullukla Mücadelede Türkiye’deki Belediyelerin Sosyal Yardım Faaliyetlerine İlişkin Bir Değerlendirme” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 12-26.

Grander, M. (2011). “Learning Through Mentoring. Mentors as Bearers of a Model of Learning for An Integrated Society Pedagogia in Treball Social”. *Revista de Ciències Socials Aplicades*, 2011, s.51-75.

Habitat for Humanity Great Britain. (17 Mayıs 2022) What is Poverty?,
<https://www.habitatforhumanity.org.uk/blog/2018/09/relative-absolute-poverty/>

IULA- EMME, Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerelleştirilmesi Projesi Geliştirme Raporu (1 Temmuz 2006- 30 Eylül 2006), S:10, İstanbul.

Joseph R. (17 Mayıs 2022). We Can Solve Poverty in the UK,
<https://www.jrf.org.uk/report/we-can-solve-poverty-uk>

Jörby, S. A. (2002). “Local agenda 21 in four Swedish municipalities: A tool towards sustainability?” *Journal of Environmental Planning and Management*, 45(2), s.219- 244.

Kaçmaz, E. (2007). *Türkçe Sözlük*, Gönül Yayıncılık, Ankara.

Karaçay Çakmak, H. (2003). “Kalkınma İktisadi Literatüründe Gelişme Kavramının Evrimi”, *H.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), s.49- 68.

Karayılmazlar, E. ve Güler, A. (2015). “Yoksulluk, Yoksulluğun Nedenleri, Sosyo-Ekonomik Etkileri, Türkiye ve Dünyada Yoksulluğun Boyutları”, Vergi Raporu, S:193, s.24- 44.

Kayıkçı, M. (2012). *Çevre ve Kalkınma Söylemi*, Orion Kitabevi, Ankara.

Koç, Beşir (24 Mayıs 2022).
<https://www.bingol.edu.tr/documents/Academic/Ders%20Notu%2010.pdf>

Lancashire. (12 Mayıs 2022).
<http://www.lancashire.gov.uk/environment/beyondla21/greenaudit2.asp>

Lawes, K. (2000). *Paternalism and Politics: The Revival of Paternalism in Early Nineteenth- Century Britain*, ST. Martin’s Press INC., New York.

Marshall, G. (1999). “*Sosyoloji Sözlüğü*”, (Çev. Osman Akınbay, Derya Kömürcü), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.

Memur-sen. (2016). *Ekonomi ve Çalışma Hayatı Terimleri Sözlüğü*, Memur-sen Yayınları, Ankara.

Nasser, R. ve Kamal A. (2002). “Perceptions of the Causes of Poverty Comparing Three National Groups: Lebanon Portugal and South Africa, Current Research in Social Psychology”, 8(7), s.101-119.

Ozmehmet, E. (2008). “Dünyada ve Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları”, Yaşar Üniversitesi, s.1- 23.

Özgenç, N. (2015). “Sürdürülebilirlik Temelinde Yoksulluk Kavramının Yeniden Yorumlanması: Yoksulluk Düğümü”, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, S:35, s.101-136.

Parlak, B. (2011). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, MKM Yayıncılık, Bursa.

Pearce, D.,- Markandya, A.,- Barbier, E. B. (1998). *Yeşil Ekonomi İçin Mavi Kitap*, İntermedya İletişim Yayınları, İstanbul.

Portsmouth City Council; Portsmouth’s Tackling Poverty Strategy 2015-2020, s.1-80.

Resmi Gazete, 14.04.1930 Tarih ve 1471 Sayılı, 1580 sayılı “Belediye Kanunu”.

Resmi Gazete, 13.07.2005 Tarih, 25874 Sayılı 5393 sayılı “Belediye Kanunu”.

Resmi Gazete, 10.07.2004 Tarih, 25531 Sayılı, 5216 sayılı, “Büyükşehir Belediyesi Kanunu”.

Save the Children; there is Public Support For Tackling Child Poverty in the UK, <https://www.savethechildren.org.uk/blogs/2020/there-is-public-support-for-tackling-child-poverty-in-the-uk>, (Erişim Tarihi, 17.05.2022.)

Seebohm Rowntree. (17 Mayıs 2022). Poverty in York,
<https://www.rowntreesociety.org.uk/explore-rowntree-history/rowntree-a-z/poverty-in-york/>

S Michaels Fellowship. (17 Mayıs 2022).
https://stmichaelsfellowship.org.uk/index.php?gclid=EAIaIQobChMIm43Tlvfm9wIVq49oCR1DhwISEAAYASAAEgLHPvD_BwE

Sweden's Action Plan Against Poverty and Social Exclusion 2003-2005,
https://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/napi_ncl_03_sv_en.pdf, s.2, 19 Mayıs 2022

Şen, R. B. (24 Mayıs 2022). Aile Yoksulluğunun Çocuklar Üzerindeki Etkileri,
<https://dergi.diyamet.gov.tr/makaledetay.php?ID=2117>

Şener, Ü. (2010), TEPAV Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı; Yoksullukla Mücadelede Sosyal Güvenlik, Sosyal Yardım Mekanizmaları ve İş Gücü Politikaları, s.1- 22.

Fikret Ş. (2006). *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, 4. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

United Nations Sustainable Development, United Nations Conference on Environment & Development Rio de Janeiro, Brazil, 1992.

Taşçı, F. (2010). “Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç, Almanya, İngiltere ve İtalya Örnekleri”, *Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi*, s.175-202.

The children's Society;
https://www.childrenssociety.org.uk/what-we-do/our-work/ending-child-poverty?gclid=EAIaIQobChMIm43Tlvfm9wIVq49oCR1DhwISEAAYBCAAEgLwr_D_BwE 17 Mayıs 2022

Türk, T. ve Ünlü, H. (2016). “Yoksullukla Mücadele Politikaları: 2000 Sonrası Türkiye Örneği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(14), s.92- 104.

Türkay, M. (1995). “Gelişme: Kavramlar Köken ve Yorumlar”, *Gelişme İktisadi*, (Ed. İşgüden, Tamer- Ercan, Fuat-Türkay, Mehmet) Beta Yayıncılık, İstanbul, 1995.

Uppsala Universitet, (2013). “Kommuner och barnfattighedsforskning Hur relaterar Sveriges kommuner till nationell barnfattighedsforskning?”, s.1-55.

Yaman, K. (2007). *Yoksulluk Hukuku: Modernleşme Sürecinde İngiltere- Osmanlı İmparatorluğu Karşılaştırması*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Yaşar, S. ve Taşar, M. O. (2019). “Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri”, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(38), s.118-144.

Yıldız, O. (2019). *Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Ekoturizmin Muğla İlinin Ekonomik Kalkınmasına Etkileri*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Muğla.

Yoksulluk, Refah Devleti ve Sosyal Dışlanma;
<https://slideplayer.biz.tr/slide/8329275/> 16 Mayıs 2022

Yusufoğlu, Ö. Ş. (2021). “Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Elazığ Belediyesi Hayır Çarşısı Örneği”, *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi (FÜHAD)*, 8(15), s.21-42.

Yücel Batmaz, N. (2016). “Kentsel Yoksullukla Mücadelede Belediyelerin Rolü “Keçiören Belediyesi Örneği””, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(1), s.37- 50.

YOKSULLUĞUN ÖNLENMESİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ: ISPARTA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

